

Wat is een positief, veilig en rijk leerklimaat voor spreken? (Kleuter en Lager)

---

1. Zorg dat elk kind zich thuis voelt in de klas

- Vermijd pijnlijke stiltes bij taalzwakkere kinderen die niet onmiddellijk kunnen antwoorden door de hulp van andere kinderen in te roepen. (NA)
- Verlang dat alle kinderen spreken tijdens een groepswerk of vertelgroepje. (NA)
- Laat kinderen die nog niets durven zeggen met rust. (A, maar stimuleer hen wel om te praten.)
- Zorg ervoor dat kinderen elkaar kunnen aankijken tijdens spreekactiviteiten, bv. door in een kring te zitten. (A)
- Geef zwakkere kinderen letterlijk iets in handen om het spreken te ondersteunen, bv. een voorwerp of foto van datgene waarover ze iets vertellen. (A)
- Maak tijd voor kinderen: luister echt naar hen. Toon dit ook met je lichaamstaal. (A)
- Reageer op taalfouten door ze meteen te verbeteren. (NA)
- Straf fouten niet af. Focus in je feedback op de inhoud van de boodschap. (A)
- Het gebruik van een spreekpop is een krachtig hulpmiddel om spreekvaardigheid te stimuleren, zowel in de kleuterklas als in de lagere school. (A)
- Geef kinderen die het nodig hebben, meer tijd om een spreekopdracht voor te bereiden. (A)
- Roep ervaringen van kinderen op en laat hen indien nodig nieuwe ervaringen opdoen via voorbereidingsactiviteiten. (A)

2. Benader elk kind vanuit groeimogelijkheden

- Een stille periode bij kinderen bestaat niet. Als je hen voldoende stimuleert, spreken ze meteen. (NA)

Stellingen Spreken met beoordeling

- Geef bij taalproblemen zelf de oplossing zodat het kind snel verder geholpen is. (NA)
- Streef bij je kinderen naar een correcte uitspraak. (A, het is een streven)
- Maak van fouten die kinderen maken leermomenten. Reflecteer over de gemaakte fouten. (A)
- Zorg voor veel positieve bevestiging. (A)

3. Voorzie een rijk aanbod op vlak van taal, werkvormen, ...

- Zeg zelf nog even niets nadat kinderen iets verteld hebben. Zo krijgen ze zelf de kans om nog iets meer te vertellen. (A)
- Zorg voor een rijk aanbod aan materiaal. Verander de inkleding van de hoeken/je klas naargelang het thema dat aan bod komt (bv. in Wereldoriëntatie, taal). (A)
- Het is belangrijk om zelf als leerkracht veel te praten en te zorgen voor een rijk taalaanbod. (A. Stimuleer ook de interactie tussen kinderen onderling.)
- Interactief en zelfontdekkend projectwerk zorgt automatisch voor de verbetering van mondelinge vaardigheden en de uitbreiding van woordenschat bij de kinderen. (NA, er is ook voldoende ondersteuning van de lkr. nodig.)
- In volledig correcte zinnen spreken is in de kleuterklas en het eerste leerjaar veel meer een vereiste voor de leerkracht dan voor het kind. (A)
- Klagesprekken waarbij je een kwaliteitsvolle vraagstelling gebruikt en waakt over spreekkansen, zijn beter voor het bevorderen van mondelinge vaardigheden dan interactie tussen kinderen onderling (zonder kwaliteitsbewaking van de leerkracht). (NA)
- Pas je vraagstelling aan aan de kinderen. Stel meer gesloten vragen aan taalzwakke kinderen en redeneervragen aan taalsterke kinderen. (NA)

4. Werk met alle kleuters/leerlingen aan alle doelen van taal

- Kinderen die zich moeilijk verstaanbaar maken, kun je helpen door met hen voornamelijk woordenschatactiviteiten te doen. (NA)

Stellingen Spreken met beoordeling

- Wanneer anderstalige leerlingen erin slagen om zich op het einde van de lagere school verstaanbaar te maken in het Nederlands (al is dat dan vaak in een tussentaaltje), is er knap werk geleverd. (NA)
- Het is belangrijk om als leerkracht er op te letten dat je ieder kind evenveel aan bod laat komen. (A)
- Je moet als leerkracht meer in interactie treden met taalzwakkere kinderen dan met taalsterkere leerlingen. Taalzwakkere kinderen hebben je feedback nodig om hun mondelinge vaardigheden uit te breiden. (A, maar verlies de taalsterke kinderen niet uit het oog.)
- Bij ongeplande spreekmomenten kun je je beter volledig concentreren op de betekenis van de boodschap en weinig tot geen vormeisen stellen aan de kinderen. (NA)
- Als taalzwakke kinderen een taalfout maken, reageer dan op de inhoud zonder op de taalfout te wijzen. (NA)

5. Ga bewust om met taal in alle vakken en activiteiten

- Stimuleer kinderen om hun denkwijze of werkwijze hardop te verwoorden. (A)
- Las vaak momenten van spontane interactie en spontaan vertellen in. (A)
- Een LO-leerkracht kan niet aan spreekvaardigheid of woordenschatontwikkeling werken. (NA)
- Zelf kan je alleen aan de spreekvaardigheid of woordenschatontwikkeling van de kinderen werken in je eigen klas. (NA)

6. Ga positief om met taalheterogeniteit

- Als leerkracht moet je samenwerking tussen kinderen stimuleren. Door met elkaar te spreken, leren ze ook van elkaar. Laat daarom ook thuistaal toe tijdens groepswork/vrij spel. (A)
- Werk evenveel met heterogene groepjes van taalsterkere en taalzwakke kinderen als met homogene groepjes. (A)
- Kinderen mogen op de speelplaats hun thuistaal spreken. (A)

De meeste uitspraken zijn ontleend aan:

Stellingen Spreken met beoordeling

BEGINSITUATIE-ANALYSE-INSTRUMENT. MONDELINGE VAARDIGHEDEN –LAGER ONDERWIJS

Ontwikkeld door Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO). Met de steun van Voorrangbeleid Brussel vzw (VBB)

BEGINSITUATIE-ANALYSE-INSTRUMENT. MONDELINGE VAARDIGHEDEN – KLEUTERONDERWIJS

Ontwikkeld door Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO). Met de steun van Voorrangbeleid Brussel vzw (VBB)